

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Šárky Neuwirthové a soudkyň JUDr. Daniely Kabátové a JUDr. Jarmily Kolářové ve věci žalobkyně **Evy S.**, nar. xxx, bytem xxx, fakticky bytem xxx, zast. JUDr. Petrem Grobelným, advokátem se sídlem Ostrava - Moravská Ostrava, Sokolská třída 21, proti žalovanému **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR**, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, **o přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem v souvislosti s délkou řízení a v souvislosti se zásahem do osobního života**, k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 14.1.2015, č. j. 24C 96/2013 - 109,

t a k t o:

I. Rozsudek okresního soudu se v napadené části, tj. v odstavcích I. a III. výroku, **potvrzuje.**

II. Žalovaný **je povinen zaplatit** žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení v částce 15.875 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám JUDr. Petra Grobelného, advokáta se sídlem Ostrava - Moravská Ostrava, Sokolská třída 21.

O d ů v o d n ě n í:

Napadeným rozsudkem okresní soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni částku 128.750 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z částek a za dobu tam stanovenou, zamítl návrh žalobkyně na zaplacení částky 750 Kč včetně úroků z prodlení za dobu od 24.4.2013 do zaplacení a uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni na nákladech řízení částku 102.668,50 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám zástupkyně žalobkyně.

Okresní soud poté, co byl zrušen jeho rozsudek v dané věci rozhodnutím krajského soudu uvedl, že se řídil názorem odvolacího soudu a v souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30Cdo 2773/2011 z 28.2.2012 a rozhodnutím sp. zn. 30Cdo 2813/2011 z 27.6.2012 rozlišil nárok žalobkyně na odškodnění nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení a nárok na odškodnění nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání jako dva samostatné nároky odlišné škodní příčiny i následkem v podobě jiné újmy. Okresní soud vyšel ze zjištění, že 23.10.2006 bylo zahájeno trestní stíhání žalobkyně, která byla v souvislosti s tím 26.10.2006 zadržena na dobu tří dnů, kdy byla vzata do vazby a trestní stíhání trvalo vůči žalobkyni až do 21.9.2012, tedy po dobu 5 let a 11 měsíců, přičemž po celou dobu byla žalobkyně ohrožena trestem odnětí svobody v rozmezí 2 - 8 let. Z tohoto okresní soud dovodil, že zásah do osobní sféry žalobkyně je dán tou skutečností, že byla obviněna z trestného činu se zákonnou sazbou trestu odnětí svobody v trvání 2 - 8 let a tato okolnost byla umocněna zadržením žalobkyně spojeným s následným návrhem na vzetí do vazby, což nepochybně bylo a objektivně je způsobilé vyvolat velmi citelný, hluboký a závažný dopad do vnitřního prožívání žalobkyně a pocitu bezprostředně hrozícího a z hlediska výsledku trestního řízení nespravedlivě hrozícího vysokého trestu odnětí svobody, kdy nad to záměrem orgánů činných v přípravném řízení trestním bylo omezení osobní svobody již v průběhu přípravného řízení trestní formou jejího zadržení a následného vzetí do vazby. Skutečnost, že v řízení před soudem posléze státní zástupce navrhl uložit podmíněně odložený trest odnětí svobody, na uvedeném objektivně způsobilém a závažném dopadu do vnitřní sféry žalobkyně není způsobilé ničeho změnit. V případě žalobkyně k tomuto dále přistupuje skutečnost, že se jedná o osobu relativně vyššího věku, s nikoliv bezvadným zdravotním stavem, jak plyne i z četnosti tzv. nemocenských. Míra, v jaké objektivně působí skutečnost trestního stíhání na osobu obviněnou či následně obžalovanou, je nepochybně do značné míry dána vnitřním prožíváním obviněné osoby, je nepochybně nikoliv otázkou subjektivní, ale i objektivní, pokud pro vedení řízení od samého začátku není žádného zákonného důvodu, jak to v daném případě vyplývá ze zprošťujícího rozhodnutí soudu I. i II. stupně. V souladu s ust. § 31a odst. 2 zákona č. 82/98 Sb. žalobkyni zcela jednoznačně vzniklo právo na poskytnutí zadostiučinění v penězích, přičemž při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění soud přihlédl k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Okresní soud poté dospěl k závěru, že obdobně jako při odškodňování nepřiměřené délky řízení je na místě ocenit újmu v souvislosti s vyšší zákonné trestní sazby v rozpětí odškodnění 15.000 Kč za rok, jak se na tomto usnesla judikatura ve vztahu k nárokům dle § 31a odst. 3 citovaného zákona. S ohledem na hrozící sazbu 8 let pak ocenění nároku žalobkyně představuje částku 120.000 Kč (18 x 15.000 Kč/rok). Poté okresní soud dovodil, že je na místě sazbu uvedeného

odškodnění přiměřeně zvýšit zejména v případech, kdy obviněná osoba nezavdala žádné příčiny k zahájení trestního stíhání, kdy byla zproštěna z důvodu, že nenaplnila skutkovou podstatu žádného trestného činu ani po objektivní, ani po subjektivní stránce, a kdy se jedná o osobu staršího věku, osobu bezúhonnou, nedobrého zdravotního stavu. Zvýšení dle názoru soudu pak lze také přiznat tam, kde výsledná trestní sazba je taková, že vylučuje nebo prakticky vylučuje uložení podmíněně odloženého trestu odnětí svobody. Posuzováno izolovaně striktně z hlediska ust. § 31a odst. 2 citovaného zákona žalobkyni náleží odškodnění za újmu způsobenou zásahem do osobního života v částce převyšující 120.000 Kč coby základní výše odškodnění žalobkyně. Protože soud je vázán návrhem žalobkyně, kdy se domáhala částky 75.000 Kč, z čehož žalobce již plnil 20.000 Kč, zbývá tedy k úhradě částka 55.000 Kč.

Pokud se týká nároku na odškodnění za nepřiměřenou délku řízení, tento posuzoval okresní soud dle § 31a odst. 3 citovaného zákona. Okresní soud dospěl k závěru, že délka řízení byla nepřiměřená, bez zřetele na to, zda délka řízení byla nebo nebyla ovlivněna negativně počínáním jiných obžalovaných nebo okolnostmi objektivními, jako je mozková mrtvice jednoho z přísedících, či potíže při doručování soudních písemností, či potíže s dodržování lhůt znalcem. Odpovědnost za průběh trestního procesu jako takového nese žalovaný v rovině legislativní, tedy nese odpovědnost za to, jaký vytvořil legislativní rámec pro činnost orgánů činných v přípravném trestním řízení. Podstatné pak dle názoru okresního soudu je, že po dobu 5 let a 11 měsíců bylo vedeno trestní řízení vůči žalobkyni, přičemž z výsledku trestního řízení je zřejmé, že žalobkyni nikdy obvinění sděleno být nemělo a nikdy se neměla ocitnout v pozici osoby trestně stíhané pro závažný úmyslný trestní čin. Žalobkyně se žádným způsobem jakkoliv nepodílela na jakémkoliv prodloužení přípravného nebo soudního trestního řízení a v tom případě, pokud trvalo řízení vůči žalobkyni bezmála 6 let, jedná se o dobu zcela nepřiměřenou jeho účelu. Význam předmětu řízení pak pro žalobkyni byl mimořádný, neboť šlo o bezúhonnou osobu staršího věku s ne zcela dobrým zdravotním stavem a byla doslova zborcena představou, že bude trestně stíhána, ačkoliv se ničeho nedopustila a byla ohrožena trestní sazbou odnětí svobody v délce trvání až 8 let. Ze shora uvedených důvodů pak dospěl okresní soud k závěru, že nejsou důvody pro snížení odškodnění ve vztahu k žalobkyni, naopak našel důvody pro zvýšení odškodnění, kdy dospěl k závěru, že není nutno detailně toto rozebírat, neboť žalobkyně se domáhala částky 75.000 Kč a s ohledem na dobu trvání sporu ve výši 5 let a 11 měsíců pak s ohledem na odškodnění, resp. nárok na odškodnění ve výši 15.000 Kč a za první dva roky ve výši 7.500 Kč dospěl soud k závěru, že návrh žalobkyně je důvodný, není důvodný jen co do částky 1.250 Kč. Z toho důvodu jí přiznal na odškodnění nepřiměřené délky řízení částku 73.750 Kč, ohledně částky 750 Kč žalobu zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včas odvolání, kterým se domáhal jeho zrušení a vrácení věci soudu I. stupně k dalšímu řízení, a to pro jeho nepřezkoumatelnost. Vytýkal soudu I. stupně, že se neřídil závazným právním názorem odvolacího soudu, když přesně nezjistil, jakou částku žalobkyně požaduje, z jakého konkrétního odpovědnostního titulu. Soud I. stupně po celou dobu rozhodoval o částkách požadovaných žalobkyní, a to 55.000 Kč za nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání a 75.000 Kč za nesprávný úřední postup spočívající v nepřiměřené délce řízení, přičemž žalovaným předmětem sporu byla částka

129.500 Kč. Tím, že soud I. stupně nepřipustil změnu žaloby usnesením z 10.10.2013 č. j. 24C 96/2013 - 43, nepřipustil rozhodování o částce 500 Kč, ale dále se již nezabýval tím, z jakého titulu nebyla částka 500 Kč připuštěna, nevyzval žalobkyni k úpravě žalovaných částek ve vztahu k jednotlivým titulům, a dále rozhodoval o celém předmětu sporu ve výši 130.000 Kč. Učinil tím předmět řízení nejasným, a tím i zapříčinil nepřezkoumatelnost rozsudku. Co se týká rozhodování o přiznání peněžitého zadostiučinění za nezákonné trestní stíhání, žalovaný soudu I. stupně vytýká především způsob postupu výpočtu přiznané částky, když byla vypočtena v závislosti na hrozbě výše trestní sazby za trestný čin dávaný žalobkyni v předmětném trestním řízení za vinu. Soud I. stupně odůvodnil mj. výši přiznané částky i údajnou rozsáhlou medializací, když ale předtím soud prováděl důkaz přehráním záznamu na CD disku z pořadu vysílaného Českou televizí, kde ze zprávy se podávalo, že je trestně stíháno několik osob, ale žádný ze stíhaných nebyli ve zprávě jmenovaní. Co se týče zdravotního stavu žalobkyně, byl dán zhoršený stav žalobkyně již před jejím stíháním, což ani sama žalobkyně nerozporovala. Dle názoru žalovaného nelze následně dávat za vinu žalovanému zdravotní problémy, které ji dle tvrzení žalobkyně během trestního stíhání doprovázely. Pokud se týká nesprávného úředního postupu, spočívajícího v nepřiměřené délce posuzovaného řízení, žalovaná považuje za vadu řízení před soudem I. stupně skutečnost, že soud, ačkoliv projednal náhradu nemajetkové újmy z titulu nepřiměřené délky řízení, neprovedl k důkazu předmětný trestní spis. Spokojil se s konstatováním některých listin ze spisu a zejména argumentoval zprávou předsedy trestního senátu, který věc projednával, vypracovanou na žádost žalovaného pro potřeby mimosoudního vypořádání. Tímto došlo k porušení rovnosti stran, žalovaný byl s touto zprávou, na rozdíl od žalobkyně, detailně seznámen, pracoval s ní v rámci mimosoudního projednání i při vypracování vyjádření k žalobě, přitom je nerozhodné, že tato zpráva může vyznívat ve vztahu k žalovanému pozitivně. Soud se nesprávně vypořádal s obdobím přípravného řízení, které výše zmíněná zpráva předsedy trestního senátu ani nezmiňovala, zároveň ani soud neuváděl listiny, které konkrétně použil při rozhodování o délce předmětného řízení. Soud I. stupně totiž dle žalovaného nesprávně vycházel z argumentace, že již konstatování nezákonného trestního stíhání zakládá nepřiměřenost délky posuzovaného trestního řízení. Při výpočtu částky přiznané za nepřiměřenou délku trestního řízení soud I. stupně vyšel ze sjednocujícího stanoviska Nejvyššího soudu ČR ze dne 13.4.2011 sp. zn. Cpjn 206/2010. Kritéria uvedená v § 31 odst. 3 zákona soud I. stupně dostatečně nezohlednil, zejména složitost řízení. Žalovaný hodnotí věc jako složitou, zejména po stránce skutkové a procesní, kdy bylo současně stíháno 7 osob, které byly obviněny z provázané trestné činnosti, jež se měly dopouštět v delším časovém úseku. Plynulejší průběh řízení byl komplikován nedisciplinovaností některých obžalovaných, kteří si nepřebírali zásilky na jimi uvedených adresách, příp. změnu doručovací adresy soudu nesdělili, jednou byl z toho důvodu vydáván příkaz k zatčení a rovněž v závěru řízení soud rozhodoval o konání řízení vůči jedné z obžalovaných jako uprchlé. V přípravném řízení se někteří svědci bez omluvy nedostavili k výslechu. Ve věci byl zadán znalecký posudek z oboru ekonomika, odvětví účetní evidence a jeho doplnění, s ohledem na složitost věci si tento vyžádal určitý čas na jeho zpracování. Věc komplikovala rovněž změna v obsazení senátu, pro niž muselo být provedené dokazování zopakováno. Žalovaný má za to, že výše uvedené skutečnosti by měly být zohledněny v souvislosti s kritériem složitosti řízení, neboť obstrukce spoluobžalovaných nelze přičítat ani k tíži žalobkyně, ani žalovaného. Pokud soud

I. stupně hodnotil postup soudu I. stupně, že měl možnost vyloučit k samostatnému řízení věc takového obžalovaného, má žalovaný za to, že soudu I. stupně jako soudu civilnímu nepřísluší hodnotit úkony soudu trestního. Jednalo se o skupinovou trestní věc, proto soud považoval za hospodárnější vést řízení pro všechny spoluobžalované společně. Orgány činné v trestním řízení postupovaly bez průtahů, o čemž svědčí bezpočet termínů nařízeného hlavního líčení ve zcela přiměřených lhůtách. Délka posuzovaného trestního řízení zcela odpovídá složitosti i chování účastníků i přesto, že je přihlédnuto ke zvýšenému významu pro žalobkyni. Kdyby soud I. stupně provedl důkaz spisem, zjistil by, že spis nemohl být předložen odvolacímu soudu, protože se nedařilo doručit 2 obžalovaným.

Žalobkyně navrhla potvrzení rozsudku okresního soudu jako věcně správného, když soud I. stupně provedl veškeré zásadní důkazy a věc správně právně posoudil, řídil se závazným právním názorem odvolacího soudu, přičemž předmětem odvolacího řízení je nyní částka 55.000 Kč v souvislosti s újmou za nezákonné trestní stíhání, tedy přiměřené zadostiučinění za zásah do osobního života a částka 73.750 Kč za nepřiměřenou délku řízení tak, jak bylo ostatně i zamýšleno po nepřipuštění rozšíření žaloby co do částky 500 Kč, v souvislosti s písařskou chybou a po zamítnutí žaloby co do částky 750 Kč. Předmětem řízení před soudem I. stupně pak byla částka 129.500 Kč, nikoliv částka 130.000 Kč. Soud vyhodnotil veškerá rozhodná kritéria pro přiznání odškodnění řádně. Žalobkyně je staršího věku, trestní stíhání u ní vyvolalo stres, nespala, protože byla ohrožena vysokou trestní sazbou, což ji poškodilo nejen u obchodních partnerů, ale i u známých, přátel, kdy byla hrubě a neobjektivně medializovaná v tisku i v opakovaných reportážích v televizi. Žalobkyni byla způsobena osobní morální újma, která zasáhla do jejího rodinného, soukromého i pracovního života. Ve vztahu k nesprávnému úřednímu postupu, spočívající v nepřiměřené délce, je argumentace žalovaného lichá, účelová.

Krajský soud z podnětu podaného odvolání přezkoumal rozsudek okresního soudu, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v odvoláním napadené části v souladu s ust. § 212 věta první a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného není důvodné.

Okresní soud učinil správná a úplná skutková zjištění ohledně právně významných skutečností pro posouzení žaloby žalobkyně a v podrobnostech krajský soud na ně jako na správná a úplná zcela odkazuje. Především to platí o zjištěních o délce trestního řízení, a to od zahájení trestního stíhání dne 23.10.2006 do jeho skončení zprošťujícím rozsudkem, kdy Krajský soud v Ostravě svým rozhodnutím 3To 393/2012 z 21.9.2012 zamítl odvolání státního zástupce proti rozsudku Okresního soudu v Ostravě ve věci sp. zn. 74T 165/2007 ze dne 31.3.2011. Těmto důkazům pak zcela odpovídá zjištění okresního soudu, že délka trestního řízení byla 5 let a 11 měsíců. Pokud žalovaný namítal, že zjištěný skutkový stav okresního soudu neobstojí, neboť zjištěné skutečnosti zjišťoval z dokumentů, které mu byly předány v trestní věci samotným okresním soudem a neučinil důkaz trestním spisem, má odvolací soud za to, že tato skutečnost nebrání správným skutkovým zjištěním, když pro rozhodnutí ve věci není rozhodné, jaké jednotlivé úkony byly v průběhu trestního řízení činy a v jakých intervalech, rozhodující je celková doba trestního řízení, což okresní soud zjistil správně a délku soudního řízení ani žalovaný nerozporoval. Ohledně toho, jak samotné

trestní řízení probíhalo, žalovaný vycházel z trestního spisu, tyto skutečnosti tvrdil a žalobkyně nic proti jeho tvrzení nenamítala. Navíc okresní soud se zcela podrobně vypořádal s námitkou žalovaného stran důkazů celým trestním spisem. Krajský soud se v tomto směru s odůvodněním, učiněným okresním soudem, zcela ztotožňuje a odkazuje na ně.

Okresní soud na základě správného a úplně zjištěného skutkového stavu dospěl rovněž ke zcela správným právním závěrům. Zcela správně pak aplikoval ust. § 6, § 8, § 13 a § 31a odst. 2 a 3 zákona č. 82/98 Sb., a tato ustanovení rovněž správně vyložil.

Ve věci již bylo jednou rozhodováno okresním soudem, když jeho rozhodnutí bylo zrušeno usnesením krajského soudu č. j. 8Co 431/2014 - 89 ze dne 10.9.2014. V tomto usnesení uložil odvolací soud okresnímu soudu, aby striktně rozlišil odškodnění nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení a odškodnění nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání, což jsou samostatné nároky, které jsou odlišné škodní příčinou i následkem v podobě jiné újmy, přitom odvolací soud odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.2.2012 sp. zn. 30Cdo 2773/2011 a rozhodnutí ze dne 27.6.2012 sp. zn. 30Cdo 2823/2011. Okresní soud se řídil názorem vysloveným odvolacím soudem ve zrušovacím usnesení a v novém řízení odlišil oba tyto nároky tak, jak je žalobkyně specifikovala ve své žalobě.

Jak vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30Cdo 2813/2011, forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, kdy její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva na místě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat. Jak dále uvedl v tomto rozhodnutí Nejvyšší soud ČR, je ustálenou soudní praxí, že podle zákona č. 82/98 Sb. odpovídá stát i za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu; protože zákon tento nárok výslovně neupravuje, vychází se z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje. Neposuzuje se tedy správnost postupu orgánů činných v trestním řízení při zahájení trestního stíhání (nejde o nesprávný úřední postup), rozhodující je výsledek trestního stíhání. Stát za škodu ani nemajetkovou újmu způsobenou v takovém případě trestním stíháním neodpovídá pouze tehdy, jestliže si sám poškozený trestní stíhání zavinil, nebo tehdy, byl-li poškozený zproštěn obžaloby nebo bylo-li proti němu trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost anebo že byl trestný čin amnestován. Podle § 31a odst. 1 citovaného zákona platí, že bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle § 31a odst. 2 zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Při respektování presumpce nevinu představuje každé trestní řízení významný zásah do soukromého a osobního

života trestně stíhaného a negativně se dotýká jeho cti a dobré pověsti. Takový zásah je o to intenzivnější, prokáže-li se následně, že se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, nestal, příp. nebyl trestným činem. V případě § 31a odst. 2 jde o normu s relativně neurčitou hypotézou vyžadující, aby soud s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti každého individuálního případu sám vymezil okolnosti významné pro určení výše náhrady. Ust. § 31a hovoří pouze o tom, že zadostiučinění musí být přiměřené, samotné určení výše však ponechává na volném uvážení soudu. Zákon tedy nevymezuje žádnou případnou hranici (minimální nebo maximální) pro určení výše zadostiučinění. Soud je při úvaze o přiměřenosti výše finančního odškodnění povinen vycházet z úplně zjištěného skutkového stavu a opírat se o zcela konkrétní a přezkoumatelná hlediska, kterými jsou především závažnost nemajetkové újmy a ověřené okolnosti, za kterých neoprávněnému zásahu do osobnosti fyzické osoby došlo (usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5.3.2009 sp. zn. 30Cdo 2290/2007). Zvažovány budou zejména dopady nezákonného rozhodnutí do osobnostní sféry poškozeného, nepříznivost jejich vlivu na pověst poškozeného, jeho dosavadní způsob života apod. Otázka výše zadostiučinění v penězích se pak odvíjí od okolností každého konkrétního případu. V daném případě pak není na místě paušalizace výše přiměřeného zadostiučinění, což ovšem neznamená, že nemohou existovat předem daná kritéria, k nimž by měly soudy přihlížet při stanovení toho, co lze v individuálním případě považovat za adekvátní zadostiučinění. Obecná kritéria jsou dána v případě aplikace § 31a odst. 3 citovaného zákona, tedy při odpovědnosti státu za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou řízení a stejně tak jsou stanovena kritéria za nemajetkovou újmu způsobenou rozhodnutím o vzetí do vazby (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30Cdo 2357/2010). Je proto na úvaze soudu, aby v každém jednotlivém případě při zvážení jeho individuálních skutkových okolností stanovil adekvátní výši odškodnění nemajetkové újmy vzniklé nezákonným rozhodnutím.

Obecnými kritérii tak v daném případě skutečně může být zohlednění povahy trestní věci, celková délka omezení osobní svobody, následky v osobní sféře poškozené osoby. Nejvyšší soud tak ve svých rozhodnutích dospěl k závěru, že obdobná kritéria jako v případě vazebního držení mohou být obdobně uvažována i ve věcech nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené rozhodnutím o zahájení trestního stíhání, jestliže takové trestní stíhání neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem. Pravidly, které mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy, jsou v případech zahájení trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem - povaha trestní věci, čímž se má na mysli zejména závažnost trestného činu kladené osobě poškozené za vinu, neboť s tímto se úměrně zvyšuje také intenzita, s jakou osoba poškozená v konkrétním trestním řízení proti ní vedené negativně vnímá, a to souvisí i s hrozbou trestního postihu, tj. druhem a výší trestu a příp. společenské odsouzení, jež se zrcadlí v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy. Z tohoto vyplývá, že nepochybně je újma žalobkyně obecně větší, jak dovedil okresní soud v případě, kdy jí hrozí trest odnětí svobody v rozsahu 2 - 8 let, a to bez ohledu na to, jaký trest navrhoval státní zástupce.

Výše se dále bude odvíjet od délky celého trestního řízení, tedy po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval. I v tomto směru tedy délka celého trestního řízení 5 let a 11

měsíců nepochybně v případě žalobkyně způsobovala nárůst újmy projevující se v osobnosti člověka. V daném případě však nelze odhlédnout v případě žalobkyně od zdvojení uplatněného nároku, kdy právě z důvodu délky řízení rovněž požaduje odškodnění. Pokud se tedy žalobkyně současně domáhá náhrady nemajetkové újmy z titulu trestního stíhání, které skončilo zproštěním obžaloby a z titulu nesprávného úředního postupu spočívajícího v porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě (§ 13 odst. 1 věta druhá a třetí citovaného zákona), není u druhého uvedeného nároku na místě vycházet z předpokladů vyššího významu předmětu řízení pro poškozeného (rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16.11.2010 sp. zn. 30Cdo 2800/2009), neboť tato skutečnost se zohlední v posouzení prvního z uvedených nároků.

Dále je nutno zvažovat následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Zde se zohledňují individuální následky trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, které mohou být umocněny nebo zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu, tedy povahou trestní věci a délkou trestního řízení. Při uplatňování nároku na přiměřené zadostiučinění za trestní stíhání, které skončilo zastavením, resp. zproštěním obžaloby žalobkyně a za omezení osobní svobody, ke kterému v rámci trestního stíhání došlo, tedy vazbou, je pak třeba následky jednotlivé újmy rozlišovat tak, aby nedocházelo k duplicitnímu odškodňování téhož. Vedle těchto kritérií je samozřejmě nutné při stanovení výše zadostiučinění přihlídnout také k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo, tj. k okolnosti zahájení trestního stíhání, projevující se ve zjištění, že trestní stíhání bylo proti poškozené zahájeno zjevně bezdůvodně nebo dokonce s cílem ji poškodit. Je rovněž nutno zohlednit důvody, pro které k zastavení trestního stíhání nebo zproštění obžaloby došlo.

S ohledem na shora uvedené, pokud se týká nároku žalobkyně stran zásahu do osobní sféry způsobené jí nezákonným rozhodnutím ve věci, okresní soud správně tento nárok posuzoval v souladu s ust. § 31a odst. 2 zákona č. 82/98 Sb. Žalobkyně řádně tvrdila zásah do osobní sféry a rovněž tento zásah do osobní sféry prokázala, když k důkazu navrhla výslech svého syna - svědka Davida W., jehož výpovědi bylo prokázáno, že vzetí žalobkyně do vazby a celé nezákonně vedené trestní řízení způsobilo citelný, hluboký a závažný dopad do vnitřního prožívání žalobkyně, což bylo umocněno obavou z bezprostředně hrozícího vysokého trestu odnětí svobody pro podezření ze zvlášť závažného úmyslného trestného činu. To vše nepochybně zasáhlo do osobní integrity žalobkyně i s ohledem na její předchozí bezúhonnost, na osobu relativně vyššího věku. I s ohledem na skutečnost, že její zdravotní stav nebyl zcela bezvadný, a k tomu se přidaly psychické problémy způsobené trvajícím trestním stíháním po dobu 5 let a 11 měsíců.

Pokud pak okresní soud ocenil újmu v souvislosti s vyšší zákonné trestní sazby pro trestný čin, ze kterého byla žalobkyně bezdůvodně obviněna, má odvolací soud za to, že okresní soud nepochybil a míru odškodnění stanovil ve vazbě na horní hranici trestního rozpětí. Otázka výše tohoto plnění - odškodnění je dle názoru odvolacího soudu věcí úvahy soudu. Na rozdíl od okresního soudu má odvolací soud za to, že nelze bez dalšího odškodnění stanovit částkou 15.000 Kč za rok jako je tomu při aplikaci ust. § 31a odst. 3 citovaného zákona, tedy za odškodnění při nepřiměřené délce řízení.

Takové stanovení výše odškodnění za nemajetkovou újmu způsobenou žalobkyni nezákonným rozhodnutím je věcí volné úvahy, pak částka, jíž se domáhá žalobkyně ve výši 75.000 Kč, po odečtení 20.000 Kč, kterou žalovaný plnil, je odpovídající shora uvedeným kritériím. Jako zcela přiměřené tak je odškodnění za 1 rok ve výši 9.375, Kč (75.000 : 8). Pokud pak žalovaný uhradil žalobkyni částku 20.000 Kč, tak k úhradě zbývá částka 55.000 Kč.

Pokud se týká odškodnění nemajetkové újmy způsobené žalobkyní nepřiměřenou délkou řízení ve smyslu ust. § 31a odst. 3 citovaného zákona, pak zde okresní soud zcela správně vyšel z částky 15.000 Kč za celkovou délku řízení, když za první dva roky řízení přiznal polovinu této částky, tedy 7.500 Kč. Odvolací soud má za to, že je nutno dospět k závěru, že trestní řízení probíhalo nepřiměřeně dlouhou dobu, za což je nutno považovat délku řízení po dobu 5 let a 11 měsíců. Počet osob, proti kterým bylo trestní řízení vedeno, obstrukce ze strany některých trestně stíhaných při doručování a předvolávání k hlavnímu líčení, se mohlo podílet na nepřiměřené délce trestního řízení, což by mohlo vést k přiměřenému snížení odškodnění ve smyslu závěrů stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR Cpjn 206/2010. Na druhou stranu je nutno zohlednit, že poškozená se nijak na délce řízení nepodílela svým chováním, nezpůsobila jeho průtahy a nelze jí tedy tuto skutečnost přičítat k tíži, takže není důvodu ke snížení z důvodu složitosti věci a bylo by namísto snížení vykompenzovat naopak zvýšením ve prospěch žalobkyně. Význam předmětu řízení pro žalobkyni byl posuzován při odškodnění nároku žalobkyně za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím ve věci a nebylo tak nutno toto posuzovat při odškodnění újmy za délku řízení, aby nedocházelo ke zdvojení odškodnění. V daném případě pak lze souhlasit s názorem okresního soudu, že takto náleží žalobkyni s ohledem na délku řízení 5 let a 11 měsíců a na přiznané částky 7.500 Kč za první dva roky řízení a 15.000 Kč za zbývající dobu, celkem částka 73.750 Kč.

Odvolací soud má za to, že rozhodnutí okresního soudu není nepřezkoumatelné, jak namítal žalovaný, že okresní soud rozhodoval o celém předmětu sporu, a to ve výši 130.000 Kč, nikoliv o částce 129.500 Kč, jak vyplývá z jeho odůvodnění. Okresní soud zcela logicky odůvodnil úvahy o tom, jaká částka byla předmětem řízení, proč přiznal částky uvedené v odstavci I. výroku, z jakého důvodu zamítl žalobu co do částky 750 Kč. Byť rozhodnutí okresního soudu je velmi rozsáhlé, a tím nepřehledné, rozhodnutí je v souladu s ust. § 157 odst. 2 o.s.ř., kdy je z rozhodnutí zřejmé, které skutečnosti a na základě jakých důkazů vzal za prokázány a ze skutkových zjištění pak vyvodil zcela logické a skutkovému stavu odpovídající právní závěry.

S ohledem na shora uvedené tak byl rozsudek okresního soudu v napadené části, tj. v odstavcích I. a III. výroku jako věcně správný v souladu s ust. § 219 o.s.ř. potvrzen.

V odvolacím řízení byl žalobce zcela úspěšný, proto mu náleží odměna za 2 úkony právní služby počítané z přiznané částky 128.750 Kč, tedy za 1 úkon právní služby částka 6.260 Kč, za 2 úkony tj. 12.520 Kč, dále má nárok na 2 režijní paušály

po 300 Kč dle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., a to vše navýšeno o 21 % DPH, tedy o částku 2.755 Kč. Celkem pak činí náklady odvolacího řízení částku 15.875 Kč, kterou byl žalovaný zavázán zaplatit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozhodnutí, k rukám jejího zástupce.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **je možno podat dovolání** do dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku, prostřednictvím okresního soudu, k Nejvyššímu soudu ČR, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

V Ostravě dne 20.4.2015

Za správnost vyhotovení:
Jana Řehánková

JUDr. Šárka Neuwirthová v. r.
předsedkyně senátu